

Aan: Kernteam Herijking Beroepsprofiel
Van: Opleidingsteam Accountancy NHL Stenden Hogeschool
Betreft: Reactie op consultatie document Herijking Beroepsprofiel
Datum: 31 maart 2025

Herkent u het DNA (de belangrijkste competenties van de accountant)?

Het DNA is niet uniek voor accountants, maar bevat de juiste inhoud, die in combinatie met de VGBA aansluit met de vereisten waaraan een accountant moet voldoen. Het DNA biedt daarmee veel aanknopingspunten om vanuit andere beroepsgroepen in te stromen.

Het DNA biedt een goede basis om te komen tot leeruitkomsten waarbij zowel kennis, vaardigheden, beroepshouding en gedrag een plaats kunnen krijgen.

Zijn de omschreven werkvelden voldoende herken- en herleidbaar?

Wij vragen ons af wat de toegevoegde waarde is van het benoemen van de werkvelden.

Als er gebruik wordt gemaakt van werkvelden doen wij de suggestie internal auditors, toezichthouders, en accountants werkzaam bij vaktechnische bureaus, serviceorganisaties en het onderwijs toe te voegen. Verder is MKB advies wat beperkend geformuleerd. Ook buiten dit domein worden immers adviezen verstrekt.

Is het onderscheid tussen Finance & Control en Strategie & Bestuur voldoende duidelijk en relevant voor de beroepsprofielen?

Heeft u opmerkingen of suggesties bij dit hoofdstuk over de opleiding tot accountant?

AA Assurance

In uw voorstel verdwijnt de AA Assurance opleiding.

Er zijn partijen die de jaarrekeningcontrole graag zien worden toegevoegd aan de AA Accountancy met oriëntatie MKB. Een beter alternatief lijkt ons een specialisatie in de Assurance aan te brengen, waarbij wordt gefocust op de middelgrote bedrijven en vrijwillige controles bij kleine organisaties, met aandacht voor specifieke problematieken in DGA-omgevingen, zonder de ballast van internationale regelgeving zoals IFRS.

Dit zou leiden tot een AA Assurance opleiding, waarbij die AA certificerende bevoegdheid krijgt en bevoegd is tot het controleren van jaarrekeningen die worden opgesteld volgens de RJ of RJk en dat de IFRS jaarrekeningen blijven voorbehouden aan dat wat in de opzet van de Expert Groep de Register Auditor wordt genoemd. Mogelijk kan de AA Assurance worden gezien als een specialisatie binnen de RA of AA variant.

De problematieken en wijze van besturen van middelgrote en kleinere grote bedrijven en stichtingen zijn immers niet per definitie gelijk aan grote bedrijven, waardoor de accountant bij het afgeven van assurance bij de jaarrekeningen van dergelijke bedrijven over bepaalde kennis en specifieke vaardigheden moet beschikken die niet per se worden aangeleerd in de assuranceopleiding aan de universiteiten en grotere accountantskantoren, waardoor auditors mogelijk niet over de juiste skills beschikken.

Naast de AA Accountancy met oriëntatie MKB, zoals wij die nu kennen, moet de AA Assurance met certificerende bevoegdheid naar ons idee blijven bestaan.

De AA met certificerende bevoegdheid zou dan zowel vrijwillige als wettelijke jaarrekeningcontroles mogen uitvoeren. In dat kader zou er een HBO master (MSc) kunnen worden ontwikkeld opleidend voor controles van jaarrekeningen die voldoen aan RJ en RJK en aandacht hebben voor specifieke problematieken rondom DGA-structuren. Hierbij kan worden opgemerkt dat in de huidige HBO bachelor ook al controleplannen en managementletters voor jaarrekeningcontroles moeten worden opgesteld en er een Overalltoets (OAT) wordt afgenomen waar in het kader van een casus ten aanzien van jaarrekeningcontrole vragen moeten worden beantwoord over de drie hoofdvakken A&A, ICAIS en EV.

Zij-instromers

Daarnaast hebben wij een opmerking over zij-instromers. Bij de zij-instromers moet onderscheid worden gemaakt tussen de studenten met een vooropleiding BSc F&C en studenten met een andere meer economische vooropleiding, zoals een universitaire BSc of MSC accountancy, bedrijfskunde of economie of andere BSc HBO.

Bij de vooropleiding BSc F&C moet de NBA de hogescholen stimuleren te komen tot landelijke afspraken over de duur en omvang van de schakeltrajecten.

Inzake studeerbaarheid en efficiency van de schakeltrajecten hebben wij de volgende ideeën:

- a. Schakeltrajecten moeten worden verkort om de aantrekkelijkheid en studeerbaarheid te vergroten.
- b. Bij de zij-instromers moet de aandacht liggen bij de behaalde kwalificaties. Dat houdt in dat wanneer de kwalificaties zijn behaald er geen toets plaats moet vinden of hieraan ook EC's zijn verbonden. Als er immers een EC-eis is, moet er een aanvullende opleiding worden gevolgd, terwijl de kwalificaties zijn behaald. Deze aanpassing maakt de zij-instroom gemakkelijker.
- c. Het hebben behaald van de vereiste kwalificaties kan worden aangetoond door middel van een toelatingstoets. Als de toelatingstoets geheel of gedeeltelijk wordt behaald, kan er worden volstaan met een korter schakelprogramma of kan daar mogelijk volledig van worden afgezien.
- d. Om de doorstroom te bevorderen wordt voorgesteld dat een zij-instromer onder voorwaarden al kan starten met de beroepsopleiding (geïntegreerde praktijkopleiding) en resterende deficiënties kan wegwerken gedurende de beroepsopleiding. Met name als de deficiënties niet per se noodzakelijk zijn voor de tijdens de beroepsopleiding op te leveren beroepsproducten is dat goed mogelijk. Om het geheel voor de student studeerbaar te houden kan en mag de beroepsopleiding langer duren dan de minimaal vereiste 3 jaar. Hierbij moeten de termijnen waarbinnen de beroepsopleiding moet worden afgerond mogelijk worden opgerekt.
- e. Pilot invoeren, waarbij zij-instromers direct de OAT toets afleggen en bij behalen daarvan direct toegang hebben tot de post HBO opleiding.
- f. Hogescholen moeten komen tot landelijke afspraken over de duur en omvang van de schakeltrajecten.
- g. Opstellen gezamenlijke richtlijnen voor de toegang tot en duur van de schakeltrajecten voor de zij-instromers uit andere dan financiële opleidingen,

waardoor de opleidingen op dit gebied dezelfde uitgangspunten hebben en elkaar niet beconcurreren, zodat de tendens om te gaan shoppen door studenten wordt doorbroken.

- h. Uitgaande van landelijke standaardroutes, moet maatwerk worden toegepast op zij-instromers, met aandacht voor realisatie van kwalificaties anders dan door theoretische opleiding.
- i. Hogescholen moeten samenwerken bij schakeltrajecten en de ontwikkeling van het schakelcurriculum, waardoor landelijk gezien de druk op de docenten lager is en de groepsgrootte hoger, waardoor studenten in het schakeltraject meer van elkaar kunnen leren.

Vindt u dat alle accountants certificeringsbevoegd voor de wettelijke controle moeten worden opgeleid? Wat zijn daarbij uw overwegingen?

De markt voor vrijwillige controles even groot is (20.000) als de markt voor wettelijke controles en de markt van vrijwillige controles niet kan worden bediend door de grotere accountantskantoren (waar met name RA's werken), die qua beschikbare capaciteit al moeite hebben met de uitvoering van alle wettelijke controles.

In de huidige structuur zijn de wettelijke controles, zoals controles van jaarrekeningen van (middel-) grote rechtspersonen die onder BW 2 titel 9 vallen, voorbehouden aan de RA en zijn er geen wettelijke beperkingen voor zowel de RA als de AA om alle overige controle- en assuranceopdrachten uitvoeren.

Wij onderkennen dat sommige wettelijke controles ondernemingen betreffen die qua omvang in omzet, balanstotaal en /of aantal personeelsleden en problematiek niet substantieel afwijken van ondernemingen waar accountants met oriëntatie MKB risicogerichte samenstellingsopdrachten voor uitvoeren. Wij zien voor dat segment dan ook geen belemmering om de AA toegang te geven tot de wettelijke controles.

Bij jaarrekeningcontrole zijn veel fasen in de beginfase niet anders dan bij beoordeling van jaarrekeningen. Verschillen zitten met name in de uitvoering: meer aandacht voor volledigheid van de opbrengsten, de interne beheersing (bestaan en werking) en meer detailcontroles. Voor de controle van jaarrekeningen van kleine en middelgrote organisaties kan vaak niet worden gesteund op goed ingerichte geautomatiseerde systemen, waardoor met name gegevensgerichte werkzaamheden worden uitgevoerd en net als bij de beoordelingsopdracht wel aandacht is voor opzet en bestaan van de AO/IB.

Als de AA toegang zou krijgen tot wettelijke controles, is het niet wenselijk dat IFRS zijn intrede weer doet in de opleiding. Daar zou dus een beperking in het profiel en daarmee in de opleiding moeten plaatsvinden.

Gebruikers van controle- en beoordelingsverklaringen en assurance- en onderzoeksopdrachten verwijzen in hun controleprotocollen en voorwaarden vaak naar de certificerende bevoegdheid zoals voorbehouden door RA's en de oude AA-opleiding met certificerende bevoegdheid. Hierdoor mogen dergelijke bijzondere controles niet worden uitgevoerd door de MKB-accountant, terwijl die daar wel voor is opgeleid en die controles ook zijn opgenomen in het beroepsprofiel.

De certificerende bevoegdheid voor de MKB accountant moet worden geregeld in de wet. Net zoals er nu certificerende bevoegdheid is voorbehouden voor de wettelijke controle, moet er

ook een certificerende bevoegdheid in de wet worden opgenomen voor de MKB-accountant ten aanzien van andere dan wettelijke controles. Naar deze bevoegdheid kan dan worden verwezen door de gebruikers van verklaringen van een accountant. Een accountant die niet is opgeleid als MKB accountant, kan dergelijke certificerende bevoegdheid voor andere dan wettelijke controles ook verkrijgen, als daar in de opleiding voldoende aandacht aan wordt besteed. In de huidige Assurance opleiding zijn de eisen ten aanzien van andere dan wettelijke controles minder vergaand dan in de MKB-opleiding.

Vrijwillige controles

Hoewel aan het uitvoeren van vrijwillige controles geen wettelijke voorwaarden zijn verbonden, vallen die niet in het huidige opleidingsdomein van de accountant met oriëntatie MKB, waardoor een dergelijke accountant in het algemeen niet vakbekwaam wordt beschouwd voor het uitvoeren van vrijwillige controles. Over het algemeen bestaat het beeld dat het aantal vrijwillige controles sterk achterblijft bij het aantal wettelijke controles. Dat beeld is in de praktijk (meer dan 50% van het mkb vertegenwoordigend) onjuist. Het totaal aantal wettelijke controleopdrachten is nagenoeg gelijk aan het aantal vrijwillige controleopdrachten. Uit deze gegevens zou je de conclusie kunnen trekken dat organisaties / het maatschappelijke verkeer waarde hecht aan de afgegeven vrijwillige verklaring door een certificerend accountant.

Voor dergelijke vrijwillige controles lijkt een aangepaste AA Assurance opleiding voor kleine en middelgrote organisaties een pasklare oplossing voor een markt die steeds minder door de big 4 kantoren (kan) word (t)/(en) bediend. Een dergelijke opleiding geeft dan ook toegang tot de wettelijke controle voor middelgrote organisaties.

Register

Het is van belang dat AA's met certicerende bevoegdheid en RA's onder dezelfde kwaliteitsborging opereren.

Hierbij kan in het register bijvoorbeeld onderscheid worden gemaakt tussen auditors voor kleine en middelgrote organisaties met basiskennis inzake RJ en RJk en auditors die bijvoorbeeld door middel van aanvullende opleidingen kennis van de controle van verantwoordingen van grote organisaties en organisaties die aan complexere regelgeving moeten voldoen.

VGBA en Tuchtrect moeten voorkomen dat MKB Accountants audits gaan verrichten waarvoor ze niet zijn opgeleid, net zoals dat het geval is bij de huidige vrijwillige controles die de AA zonder certificerende bevoegdheid wel mag uitvoeren maar in het kader van de VGBA moet overwegen of hij voldoende deskundig is en bij een ontkennend antwoord het tuchtrect op zijn weg kan vinden.

Het is daarom een overweging om de voorwaarden op basis waarvan een accountant kan worden ingeschreven als externe accountant te herzien en indien nodig de wet op dat punt te wijzigen.

Bent u het er mee eens dat er de mogelijkheid is te kiezen voor de opleiding Accountancy, die opleidt tot accountant zonder certificerende bevoegdheid voor de wettelijke controle met een facultatieve aanvullende opleiding Assurance? Wat zijn daarbij uw overwegingen?

Voor de oriëntatie Accountancy gaat het kernteam ervan uit dat deze oriëntatie niet opleidt tot de certificerende functie (wettelijke controle).

Hierdoor ontstaat het probleem dat AA's met certificerende bevoegdheid worden opgevolgd door AA's zonder certificerende bevoegdheid, waardoor de accountantskantoren waarvoor zij werken geen jaarrekeningcontrole meer mogen uitvoeren en hun cliënten op zoek moeten naar een andere accountant met certificerende bevoegdheid, wat door de beperkte capaciteit van RA's moet worden opgevangen.

Er is daarnaast sprake van een grote groep ondernemingen die niet voldoet aan de criteria voor middelgroot, die geen behoefte heeft aan jaarrekeningcontrole, maar wel aan dienstverlening door een accountant. Voor deze groep ondernemingen is het opleidingsniveau van de oriëntatie Accountancy voldoende. Voor geïnteresseerden in het beroep met affiniteit voor kleine ondernemingen betekent toevoeging van jaarrekeningcontrole (zowel in de theorie- als praktijkopleiding) aan deze oriëntatie een mogelijk zodanige verzwarende van de opleiding dat zij niet kiezen voor de opleiding tot accountant, waardoor de instroom in de opleiding afneemt en kleine ondernemingen niet meer in voldoende mate kunnen worden bediend. Het voortbestaan van de mogelijkheid tot het opleiden tot de oriëntatie Accountancy zonder jaarrekeningcontrole is in dat kader relevant.

De facultatieve aanvullende opleiding Assurance geeft dan de mogelijkheid om de certificerende bevoegdheid (theorie + praktijk) te verkrijgen.

Vanuit bovenstaande zienswijze zou het mogelijk moeten zijn dat een HBO BSc student die AA wil worden vanaf de bachelor direct kiest voor de AA Assurance variant of dat pas doet na het behalen van de titel AA Accountancy met oriëntatie MKB. Aanvullende werkervaring op het gebied van assurance in combinatie met aanvullende theoretische eisen moeten dan zodanig worden ingericht dat het voor deze laatste groep aantrekkelijk wordt om de aanvullende certificerende bevoegdheid te behalen op een later moment na inschrijving in het register als AA Accountancy met oriëntatie MKB. Met name als de groep studenten die uiteindelijk kiest voor AA Assurance niet ten koste gaat van de instroom aan de universiteiten en dus meer gecertificeerde accountants oplevert is dit een interessante opleiding, zeker als uit onderzoek zou blijken dat het bedrijfsleven in midden- en kleinbedrijf meerwaarde ziet in een accountant die kennis heeft van de problematieken in een DGA-omgeving.

Vindt u dat de AA zonder certificeringsbevoegdheid voor de juiste positionering een zwaarder profiel moet hebben op het gebied van audit & assurance? Ziet u dat als onderdeel van de Accountancy MKB-studie, als onderdeel van een vervolgstudie Assurance of van beide?

Aan het afgeven van bijzondere controleverklaringen zoals bijvoorbeeld WMO en subsidies, worden dezelfde wettelijke eisen gesteld aan certificering als de jaarrekeningcontrole, waardoor dergelijke controleverklaringen nu niet door de accountant met oriëntatie MKB mogen worden afgegeven, terwijl die wel tot het opleidingsdomein van die accountants worden gerekend. Bijzondere controles worden verder uitgevoerd met behulp van standaarden die verwijzen naar standaarden met daarin overwegingen ten aanzien van risico's en te toetsen beweringen en werkzaamheden die passen bij de jaarrekeningcontrole, terwijl de accountant met oriëntatie MKB daar niet voor is opgeleid.

Bij subsidiecontrole zal de 'accountant' ook kennis moeten hebben van de processen en waar hij wel/niet op kan steunen; vergelijkbaar met interim-controle en controleaanpak bij de jaarrekening.

Het is de vraag of studenten/aankomende professionals hun assurancevaardigheden in voldoende mate kunnen ontwikkelen zonder kennis van de controle van de jaarrekening te hebben op het huidige opleidingsniveau (terwijl er om meer kwaliteit in de markt wordt gevraagd). Ook voor de samenstellpraktijk zijn kennis van de structuur van de onderneming en controletechnieken van cruciaal belang.

In het rapport van uw kernteam wordt tot uitdrukking gebracht dat de opleiding met de oriëntatie 'Accountancy' zodanig wordt ingericht dat afgestudeerde accountants in beginsel in staat zijn beoordelingsopdrachten en overige niet-wettelijke controleopdrachten en assurance-opdrachten uit te voeren. Voor overige controleverklaringen en assurance-opdrachten geldt bij de in 2015 vastgestelde Verordening op de beroepsprofielen de aanvullende eis dat het betreft opdrachten:

- ten behoeve van een beperkte kring van gebruikers (besloten verkeer), met een doelstelling van de opdracht en de rapportage die specifiek is afgestemd op de gebruikerskring,
- met een beperkte complexiteit en waarbij geen sprake is van het gebruik maken van complexe interne beheersings- (inclusief IT-) systemen, en
- waarvan de gegevens van het te toetsen object niet zijn ontleend aan een gecontroleerde jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de beperkte kring van gebruikers en de beperking dat geen wettelijke of vrijwillige jaarrekeningcontrole mag worden uitgevoerd moet worden opgeheven. De complexiteitseis kan blijven bestaan om het onderscheid tussen de AA met certificerende bevoegdheid en de RA duidelijk te maken.

De kennis en vaardigheden die de accountant nodig heeft voor risicogericht samenstellen en beoordelen sluiten aan bij de jaarrekeningcontrole. De accountant gaat in het kader van risicogericht samenstellen op basis van een vooraf bepaalde materialiteit en een goede kennis van het bedrijf en de gebruikers van de jaarrekening na of er fouten in de jaarrekening voorkomen die de beslissing van de gebruiker kunnen beïnvloeden. Als dat het geval is en de cliënt wil niet corrigeren, dan mag de accountant geen samenstellingsverklaring afgeven. Net als bij beoordelen steunt de accountant met name op inlichtingen van de cliënt en cijferanalyses.

Bij beoordelen gaat de accountant op zoek naar mogelijke risico's op afwijkingen van materieel belang en als die zich voordoen moet de accountant aanvullende werkzaamheden uitvoeren, waarbij de accountant zich kan bedienen van werkzaamheden zoals van toepassing bij controleopdrachten. Ook bij beoordelen moet de accountant een gedegen kennis hebben van ICAIS om de opzet van de interne organisatie te beoordelen en vast te stellen in welke mate er betrouwbaarheid kan worden ontleend aan het cijfermateriaal op basis waarvan de cijferanalyses worden uitgevoerd.

Afnemers van overige assurance-opdrachten moeten worden gestimuleerd beperkingen weg te nemen, die zijn ontstaan door de koppeling van deze controles aan de met de wettelijke controles samenhangende certificerende bevoegdheid.

Bij jaarrekeningcontrole zijn veel fasen in de beginfase niet anders dan bij beoordeling van jaarrekeningen. Verschillen zitten met name in de uitvoering: meer aandacht voor volledigheid van de opbrengsten, de interne beheersing (bestaan en werking) en meer detailcontroles. Voor de controle van jaarrekeningen van kleine en middelgrote organisaties kan vaak niet worden

gesteund op goed ingerichte geautomatiseerde systemen, waardoor met name gegevensgerichte werkzaamheden worden uitgevoerd en net als bij de beoordelingsopdracht wel aandacht is voor opzet en bestaan van de AO/IB.

Naar ons idee zit er al veel assurance in zowel de bachelor als de post-HBO opleiding, maar als het opheffen van de beperkingen met zich meebrengt dat er meer assurance in de opleiding moet komen is dat voor ons acceptabel.

Vindt u het noodzakelijk dat de AA die de oriëntatie Accountancy MKB heeft gevolgd en aansluitend RA wil worden een wetenschappelijke master moet volgen of zou in uw optiek een HBO-Master ook toepasbaar zijn? Wat zijn daarvoor uw overwegingen? Levert een wetenschappelijke master en HBO-master daarbij in uw optiek differentiatie in bevoegdheden en dus in de opleiding op en zo ja, welke? Als u een opleider bent, zou u dan overwegen een HBO-master Assurance aan te bieden?

De AA met certificerende bevoegdheid zou in onze optiek zoals hiervoor beschreven zowel vrijwillige als wettelijke jaarrekeningcontroles mogen uitvoeren tot en met middelgrote organisaties. In dat kader zou er een HBO master (MSc) kunnen worden ontwikkeld opleidend voor controles van jaarrekeningen die voldoen aan RJ en RJK en aandacht hebben voor specifieke problematieken rondom DGA-structuren.

Voor onze hogeschool is een aangepaste AA Assurance variant voor kleine en middelgrote organisaties wellicht een werkbaar alternatief voor de AA Accountancy met oriëntatie MKB. Ook voor de hogescholen die momenteel geen post HBO aanbieden en in hun BSc een minor hebben opgenomen die toegang geeft tot de universitaire masters, is mogelijk de aangepaste AA Assurance een aantrekkelijk alternatief, die ze zelf zouden kunnen gaan aanbieden. Zeker als die opleiding ook openstaat voor studenten met een universitaire master Accountancy, die zich niet comfortabel voelen bij en dus niet zouden kiezen voor een universitair post master traject dat met name is gericht op grote ondernemingen en daarbij behorende problematieken.

Een dergelijke opleiding is alleen zinvol als er een aanvullende groep van studenten op afkomt. Als dit ten koste gaat van de huidige opleidingen AA Accountancy MKB of RA schieten we er als beroepsgroep niets mee op.

Zijn voor de opleiding Accountancy MKB ten behoeve van de problematieken waarmee het MKB te maken heeft en waarvoor de accountantskantoren dus een adviesoplossing moeten zien te vinden, voor de opleiding Accountancy MKB kennis en vaardigheden op masterniveau vereist of volstaat een opleiding op post HBO-niveau?

Wij pleiten voor een nauwere aansluiting bij het Nederlandse en Europese stelsel van Hoger Onderwijs. Daarin zijn de volgende elementen belangrijk:

1. Een algemeen geaccepteerde indeling van kwalificatieniveaus. Hiervoor zijn de volgende referentiekaders beschikbaar: EQF, NLQF en Dublin Descriptoren.
2. De Bachelor (EQF6) - Master (EQF 7) -structuur. Eventueel aan te vullen met Ad (EQF 5). Dit versterkt de positie en accreditatie van de huidige post-initiële opleidingen. Het vraagt wel om een gemeenschappelijke aanvraag en ontwikkeling van HBO- en WO-masteropleidingen (macrodoelmatigheid (CDHO) en toets nieuwe opleiding (NVAO).

Breid het toezicht van de NVAO uit tot de post-initiële fase en laat CEA daar op steunen. Toezicht door NVAO impliceert dat er ook bij de AA- opleiding sprake moet zijn van een master, omdat NVAO geen post HBO onderwijs accrediteert.

Overweeg daarom het post HBO traject bij de oriëntatie Accountancy te vervangen door een HBO masteropleiding. Die doet ook voor de accountant-adviseur meer recht aan datgene dat nu door studenten wordt geleerd en opgeleverd in de opleiding en past in de BaMa structuur. (HBO master onbekostigd, danwel bekostigd).

Voordat een definitief antwoord kan worden gegeven op de vraag of het eindniveau van de opleiding accountancy met oriëntatie MKB niveau 6 (post HBO) of niveau 7 (MSc) zou moeten zijn, moet er eerst onderzoek moet worden gedaan naar een aantal onderwerpen, zoals:

- a. Vereisen de problematieken waarmee het bedrijfsleven te maken heeft en waarvoor de accountantskantoren dus een oplossing moeten zien te vinden, kennis en vaardigheden op masterniveau?
- b. Zoekt het bedrijfsleven voor die problematieken naar andere adviseurs of RA's of ziet het bedrijfsleven voor die problematieken een rol weggelegd voor de accountant met oriëntatie MKB en zoja, welke kennis en vaardigheden zijn dan aanvullend vereist om dergelijke problematieken te kunnen oplossen?
- c. Welke aanpassingen zijn nodig in de huidige post HBO-opleiding om aan die aanvullende kennis en vaardigheden te kunnen voldoen? Is het dan raadzaam de post HBO-opleiding om te bouwen tot een MSc opleiding of verdient het de voorkeur om naast de post HBO opleiding een MSc aan te bieden waarin de vereiste kwalificaties zijn opgenomen? In een dergelijke situatie zou de BSc Accountancy (Basisaccountant, zie later) toegang kunnen geven tot een meer adviserende MSc of de post HBO opleiding die opleidt tot certificering van bijzondere controles.
- d. Is een MSc studeerbaar voor het type student dat een BSc Accountancy heeft afgerond en past dit bij het ambitieniveau van dergelijke studenten? Welke gevolgen heeft dit mogelijk voor de instroom in de BSc vanuit MBO, HAVO en VWO?

Het lijkt raadzaam in gezamenlijkheid en in samenwerking met NBA en bedrijfsleven aan de hand van onderzoek een antwoord te vinden op bovenstaande vragen.

Daarnaast zijn er al initiatieven voor het ontwikkelen van masters. Uiteraard gaan dergelijke ontwikkelingen door en de opleidingen spreken af ontwikkelingen daarin met elkaar te delen.

Is het dan raadzaam de post HBO-opleiding om te bouwen tot een MSc opleiding of verdient het de voorkeur om naast een op overige assurance-opdrachten gerichte post HBO-opleiding een MSc aan te bieden, waarin de vereiste kwalificaties zijn opgenomen?

Deze vraag moet worden beantwoord in het kader van verregaande integratie van theorie en praktijk.

Integreer de praktijkopleiding in de theoretische opleiding en kom tot een beroepsopleiding. Zie derhalve ook opmerking bij studielast theoretische opleiding.

Neem afscheid van beperkende (uren)normen voor aantal en type opdrachten en van variatie in bedrijfstypen in de praktijkstage.

Praktijkuren maken is overigens essentieel voor de startbekwame accountant. Een vertaling van de urennorm naar een kwalitatieve norm heeft hierin de voorkeur.

Het aantal kantoren dat op die manier aan de eisen van een geïntegreerde beroepsopleidingsplaats kan voldoen, zal daardoor toenemen. Hierdoor ontstaan meer opleidingsplaatsen en worden mogelijk meer al bij de kantoren werkzame medewerkers geïnteresseerd de opleiding tot accountant te volgen.

Wanneer je de praktijk aan de theorie koppelt is een studieduur van 3 jaar voorgeschreven. De praktijk duurt immers 3 jaar. Binnen deze 3 jaar moeten de kwalitatieve eindtermen kunnen worden afgerond. Een studieduur of normen ten aanzien van de post initiële fase is daarom niet noodzakelijk of wenselijk. Dit is prima in kwalitatieve normen vorm te geven. Formuleer mede aan de hand van de in het competentie- en beroepsprofiel genoemde rollen, leeruitkomsten op zowel het eindniveau als op beheersingsniveaus voor AD en bachelor (en master). De beheersingsniveaus moeten helder worden neergezet en aansluiten bij bestaande kaders (EQF, Dublin Descriptoren en eventueel hierbinnen het ZelCom-model). Hierdoor moeten studenten concentrisch werken aan leeruitkomsten in de vorm van beroepsproducten. Het betreft hier zowel vaktechnische leeruitkomsten als vaardigheden (een heldere set van leeruitkomsten), waaraan geïntegreerd wordt gewerkt. Hierdoor worden de praktijkopdrachten ook in het theoretisch onderwijs belangrijker en is er een belangrijkere rol weggelegd voor de kantoren.

Gezien de wens theorie en praktijk te integreren is het van belang de leeromgeving al tijdens de bachelorfase in toenemende mate te verplaatsen naar de praktijk, dus de student/trainee te laten werken aan beroepsproducten voor cliënten van accountantskantoren en dit simultaan vanuit het accountantskantoor en de opleiding te begeleiden. Reeds bestaande stages op MBO en bachelorfase HBO kunnen worden aangevuld met meer praktijkgerichte opdrachten in eerdere fasen van de bacheloropleiding.

Deze denkwijze biedt wellicht kansen voor stagebureaus om in gesprek te gaan met hogescholen en universiteiten om ook al in de bachelorfase (en bij universiteiten ook de masterfase) theorie en praktijk te combineren, zodat de kantoren in een eerder stadium de studenten een werkplek kunnen aanbieden. Daarbij kunnen tevens al tijdens de bachelorfase persoonlijke ontwikkelingsplannen worden opgesteld en goede werkafspraken worden gemaakt tussen de kantoren en de onderwijsinstellingen.

Noodzakelijke voorwaarde daarbij is de organiseerbaarheid en betaalbaarheid van het onderwijs.

Accountants met het Accountancy MKB profiel worden opgeleid met een focus op samenstellen, fiscaliteit en advisering. RAs worden opgeleid met een audit & assurance profiel. Vindt u dat RAs aanvullende kwalificaties moeten behalen om in het marktsegment MKB werkzaam te zijn? Zo ja, op welke wijze?

MKB vereist specifieke kennis en vaardigheden, waarvoor de RA zich kan laten bijscholen. De door u gemaakte opmerkingen over Leven Lang Leren biedt voldoende aanknopingspunten.

Heeft u andere suggesties over de positionering van de AA in het MKB?

Nu er binnen de oriëntatie MKB sprake is van domeinen assurance, aan assurance verwante opdrachten en (bedrijfseconomische en fiscale) advisering, kan volgens ons het volgende traject worden overwogen:

- Met praktijk geïntegreerde HBO BSc, waarbij de student / trainee 3 jaren praktijkervaring opdoet en daarmee al kwalificeert voor de Europese regelgeving van de praktijkopleiding. De BSc leidt in die optiek tot de inschrijving in het accountantsregister van NBA als Basisaccountant, die bevoegdheid geeft tot het afgeven van samenstellingsverklaringen conform standaard 4410.
- In deze opzet krijgt de student / trainee voldoende kennis op het gebied van de standaarden 200-799 om toegang te geven tot de universitaire master RA.
- De Basisaccountant wordt dan ook opgeleid om standaard 4400 opdrachten te mogen uitvoeren. Dergelijke opdrachten vereisen immers geen assurance, maar kunnen wel erg complex zijn ten aanzien van het onderzoeken van bijvoorbeeld de opzet en het bestaan van beheersingsmaatregelen.
- De BSc geeft in het kader van de oriëntatie MKB toegang tot 2 vervolgoopleidingen, Assurance of Advies, beide met de titel AA. De vervolgoopleiding kan zowel een post HBO of MSc zijn.
- De MKB-Assurance-opleiding leidt op tot het uitvoeren van zowel wettelijke als vrijwillige jaarrekeningcontroles en bijzondere controles en assurance-opdrachten conform de standaarden 800 tot en met 3999. De VGBA en WTRA geven voldoende waarborgen om met de tijdens de BSc en post HBO / MSc opgedane kennis en ervaring minder complexe wettelijke en vrijwillige jaarrekeningcontroles uit te voeren, waarbij het met name aankomt op gegevensgerichte werkzaamheden.
- De vervolgoopleiding Advies levert tevens een AA-titel op en geeft een specialisatie in één of meer van de domeinen ICT, Fiscaliteit, Bedrijfskunde, Duurzaamheid enz. Deze vervolgoopleiding heeft niet de specialisatie assurance voor bijzondere controles.

Vindt u dat de continue professionele ontwikkeling in voldoende mate is verwerkt in het Beroepsprofiel?

Naast het beroepsprofiel is ook de verordening PE van belang. Deze problematiek komt in voldoende mate tot uitdrukking in het beroepsprofiel.

Kunt u zich vinden in een accountantsregister dat onderscheid maakt tussen opleidingstitel en beroepstitel naar analogie van het medische beroep?

Specialisaties moeten komen vanuit een behoefte vanuit de markt. Naar ons idee is meer onderzoek nodig om tot een nadere invulling te komen.

Kunt u zich vinden in gehanteerde terminologie RA resp. AA als opleidingstitel of heeft een ander voorkeursalternatief?

Op termijn moet naar ons idee het onderscheid tussen RA en AA vervallen, waarbij de MKB-accountant een specialisatie is binnen het beroep van accountant.

Wat is voor u een redelijke termijn voor het vervallen van de specialisaties: 5 jaar zoals in het medisch beroep, of een andere termijn?

Hier hebben wij nog geen ontwikkelde visie over.

Welke specialisaties ziet u voor zich voor de AA?

Naast MKB Accountant zijn er geen specifieke specialisaties te bedenken, die ook niet door andere beroepsgroepen mogen worden uitgevoerd.

Bent u van mening dat een RA altijd eerst de financial audit-specialisatie moet hebben behaald voordat een andere specialisatie wordt behaald (huidige situatie) of dat je ook RA kunt worden vanuit een andere specialisatie zonder financial auditor te zijn?

Gezien de bredere uitvraag naar assurance vinden wij het niet onlogisch dat ook anderen dan financial auditors zekerheid kunnen bieden over andere gebieden van financiële informatie. Dergelijke auditors moeten wel over voldoende basiskennis van auditing beschikken.

Kunt u zich vinden in de randvoorwaarden voor het definiëren van aanvullende specialisaties?

Hier hebben wij nog geen ontwikkelde visie over.

Kunt u maximaal 5 mogelijke specialisaties noemen die u het meest wenselijk acht en kunt u aangeven hoe u tot uw keuze bent gekomen?

Hier hebben wij nog geen ontwikkelde visie over.

Als er sprake is van een specialisatie, welke instantie zou dan naar uw mening verantwoordelijk zijn voor de toelatingsvereisten en het houden van toezicht op naleving? NBA, CEA, overheid, andere instanties?

Dit zou de NBA moeten zijn, waarbij ieder ingeschreven lid assurance mag afgeven en dus als auditor moet worden ingeschreven. De naam van de NBA moet dan mogelijk worden gewijzigd.

Namens het team,